

SÁROSPATAKI

IFJUSÁGI

KÖZLÖNY

Főszerkesztő:

MOLNÁR BÉLA
szénior.

Felelős szerkesztő:

BALÁZS JÁNOS
III. é. hb.

Társzerkesztők:

ZSURKY JÓZSEF

III. é. hb.

SISKA ISTVÁN

III. é. hb.

b. KONCZ DEZSŐ

VIII. g. t.

Ének a címlaphoz.

Irta: Zsiron József, II. é. th.

*Halad az idő, változik a világ.
Üdvözlégy újra, jó tógátus-diák!
Soká váratlál, de hát nem hiába,
Im valóra vált sok szép leány álma.*

*Tógátus-diák . . . Istenem milyen szép!
— Hangzik innen is, onnan is e beszéd. —
Hej visszasirjuk a régi világot,
Amikor tógát hordtak a diákok.*

*Zsák-etben járnak már rég idők óta,
Frikk-frakkot húznak a muzsika-szóra.
Sarkantyús csizma, magyar dal elmaradt,
Vajcsepp, zircsepp nyí most a vonó alatt.*

*Csutorás pipa, hogy illett a szájba . . .
Ma csibik, csibuk s üres kobak járja.
A bajusz mily szép és milyen isteni,
Ma a diák csak bajusz nélkül keni.*

*Halad az idő, változik a világ,
Kikottyantom hát az új idők titkát:
A tógátus ma szerény s nem túl bátor,
Hogy mutatkozzék, kellett egy: **Prókátor.****

---

*) E név alatt nem valami jogász, hanem a főiskolai nyomda kitűnő ügyességű és szorgalmú vezetője értendő, kinek lapunk előállításánál nagyobb érdemei vannak, mint száz más — prókátornak.

F. szerk.

Hajnal.

Irta: Balázs János III. é. hb.

Akár feltámadást is irhattam volna cimnek. Nem ütközött volna meg rajta senki, hiszen halottnak gondolták már a legtöbben azt, aminek az új hajnalát jeletem most be; halottnak, a rég kimerültségbe belepesztultnak gondolták az „Ifj. Közlönyt“ azok, kik tavaly sajnálkozva ily kérdésekkel ostromoltak bennünket, ha kimozdúltunk valamerre: Hát mégis csak meghalt? Mégis csak utolérte a sors — megfojtotta a „Hamlett“ kérdés? Hát nincs már Patakon eszményekért hevülő szív? Nincs ifjúság, mely a multa visszatekintve kötelességének tartaná: dolgozni a jövőért?

E kérdések súlya alatt vagy a föld alá kellett volna bujnunk szégyenünkben, ha bennünk lett volna az oka a közlöny időelőtti halálának, vagy pedig keserves panaszt kellett volna emelnünk a sors ellen, melynek mostohasága miatt bekövetkezett, — amitől e közlöny szerkesztői már évekkal ezelőtt félték — az anyagiak kihúzták a talajt az eszményekért hevülők lába alól. Egyiket sem tettük. Bennünket ilyenkor a fájdalom érzése hatott át, fájt, hogy mi még csak életjelt sem adhatnk magunkról. Nem panaszkodtunk, de nem is pirúltunk. Az előbbi nem pataki diáknak való, az utóbbira nem volt okunk! Egyszerűen megmondottuk, hogy: örülünk, hogy élünk! Örülünk, mert csak az Isten tápláló kegyelméből élünk. S amikor mi „hontalanok“ szüleinktől elszakítva, minden számbavehető segítség nélkül magunkat is alig tudjuk fenntartani, nem csodálkozhat senki azon, hogy a lapunkat nem bírjuk fenntartani. De az ifjúsági közlöny nem halt meg, csak elnémult egy időre a körülmények kényszerítő hatása alatt. Elnémult s várja az alkalmas időt, hogy megszólalhasson s reméljük, hogy nem kell sokáig várnia. Ezt mondtuk.

S ime reményünkben nem csalatkoztunk... Anyagi helyzetünk most sem biztatóbb mint tavaly volt — a drágaság nem szünt meg — és mi mégis megnyugtatjuk azokat, kik az elmúlástól féltették lapunkat. Hiszen nem is bírjuk tovább magunkba fojtani érzéseinket! Most is hazátlanok vagyunk... Most is küzdünk az anyagiakkal... De a küzdelem nem tudja belőlünk kiölni az érzést. Sőt érzékenyebbé tesz minden hatás iránt. S így lehetetlen nem szólnunk, mikor lépten nyomon találkozunk hivatásunkra emlékeztető jelekkel. Egy-egy történelmi nevezetességű nap

(már pedig ilyenekben bőven van részünk), egy-egy a multa emlékeztető jó szokás, egy jó nóta, egy régi dal... minden, minden... az iskola pusztá falai, az iskola kert lombhullató vén fáí. a diák szoba csendje, az utca zaja, minden ami körülöttünk van, egy intő jelt rejteget magában: ifjúság, légy résen! Történelmi időket élünk s rád itt nagy feladat vár!

E feladat tudatában indítjuk meg közlönyünket, hogy legyen továbbra is szószolója érzéseinknek, hű tolmácsolója gondolatainknak. Tegyen bizonyosságot arról, hogy az ifjúság halhatatlan és arról, hogy amíg az ifjúság él, addig életjelt is ad magáról. Ha néha el is hallgattatják s álomra kényserítik a körülmények, magához tér s felébredve újra bizonyosságot tesz arról, hogy nem felejtkezett meg kötelességéről.

Most egy évi átaludt, kínos álmokkal, rémes látomásokkal ébren átálmodott éjszaka után fényes hajnalra ébredtünk. Erős öntudatos, komoly munkára hívó hajnalra, melynek pírja visszatükröződik mindenikünk arcán. Itt mindenki érzi, hogy mi a hivatása. Itt mindenki tudja, hogy küldetését komolyan kell vennie! S amikor az „Ifj. Közlönyről“ van szó, mindenki tudja, hogy itt mindnyájunk ügyéről van szó s jogász, theológus és gimnazista egyaránt felajánlja szolgálatait a köznek. Így összefogva, a cél szentiségében egyetértve akarunk készülni a nagy harcra, melyet közös eszményünkért: „Istenért és szabadságért“ vagy más szavakkal: *Krisztussal a Hazáért* kell megvívunk.

Mikor a közlöny ezzel a jelszóval indul utnak s amikor e jelszó hallattára mindegyikünknek felragyog a szeme s arcába szökel a vér, mint szolgálat készségének első jelei, kijelentem, hogy nem a levegőből kaptam e szót: „fényes hajnal“, hanem ezekről az arcokról olvastam le... A „fényes“ jelző azonban nem azt jelenti, hogy a lapunk feltétlenül fényesebb lesz, mint hajdan volt. Az „Istenért“ s a „Krisztussal“ szavak nem azt jelzik, hogy most egy theológiai szaklappal traktáljuk olvasóinkat. A „hazáért és szabadságért“ szavakból se következtessen senki arra, hogy már a pataki diákok lapja is politizálni akar, vagy pedig — ami még rosszabb — frázisok tömegeivel akar elijeszteni mindenkit. Nem, a mi lapunknak nincsen ily, különös iránya; az marad örökké, ami volt kezdettől fogva: Ifjúsági Közlöny, gyakorló tér, a szárnypróbálgatás tere! Tehát ez sem nem szépirodalmi, sem nem tudományos, nem politikai,

avagy gazdasági szaklap, hanem ami eddig volt: *a diákok szaklapja*, melyben minden van. a szerint, hogy a diáknak melyik oldalát érintette meg az élet. A körüöttünk folyó élet visszhangjának az első két számát küldjük most széjjel egybe fűzve és hozzá csak ennyit fűzve: fogadják akikhez kerül szívesen s ha valaki netalán bírálataba fogna, bírálja meg a fenti elvek szerint — diákkori szemüvegén nézve.

~~~~~

A 300 éves Kórus.

Irta: Urbán József, kóruselnök.

Az idő sebes szárnyalással repül s minden szárnycsapása egy-egy esztendő, de hát mi az az idők végtelenségében? A kórusunk felett ime már háromszázadszor emeli fel hatalmas szárnyait ez öreg, de mindig ifju köszáli sas, hogy büszke szárnyalással röpitse magával, tartsa meg oly örökifjúnak, mint ő maga s szedje hirvirágit hervadhatatlan koszorúba. Három század... országok, nemzetek életében világra szóló változások, világrendítő események anyagát rejti magában és nyújtja a történelemnek, de a nemzetek kulturális életének egyes tényezői nem szólnak bele irányítólag az egésznek intézésébe, hanem élnek zajtalanul csendben, magukban és magukért. Mindazáltal tévedés volna azt hinni, hogy az ilyen kisebb tényezőknek semmi befolyása nem volna a nemzet kulturális életére, mert hiszen ezek képezik a nemzeti műveltség egységeit. Ilyen egysége magyar nemzeti műveltségünknek a Sárospataki Ref. Főiskola, mely fennállása óta tiszteletreméltó, csaknem első helyet foglal el az ország tanintézetei között s ennek egyik műveltségi tényezője, kebelén nevelt édes gyermeke a „Főiskolai Énekkar.“ Az ének, a dal, az Istenadta dal már magában véve meghatja az embert, hiszen már a gyermek a bölcsőben mosolyra nyitja kis száját, ha hallja: hát még a karének, az összhangzatos dal? A művészet többi ágaiban nem gyönyörködik mindenki egyformán, mondjuk egy festmény szemlélete nem kelti a laikusban az alkotója által beléplántált, s a műértőben támadt szépérzetet, de a zenei harmonia, a legszebb zeneszerszám, az emberi hang harmoniája megragadja a legegyszerűbb ember lelkét is és viszi a melodia szárnyain a csillagokig. Vig dalai elfeledtetik minden bánatunkat, gyászdalai kilopják a kacagást szemeinkből, bús magyar kesergői az elnyomott haza szomorú sorsát juttatják

eszünkbe s könnyet, könnyet, forró könnyet hullatunk. Lapozgattam a Kórus régi melodiáriumai között; a megsárgult papírlap mintha csak hozzám és szegény bujdosó kenyeres-pajtásaimhoz szólana:

„Elynomott hon, szülötte földem!
Nem nevezhetlek már anyámnak,
Gyermekid, lásd, bujdosva járnak
És testünkön leng a gyászruha,
Jajszavunktól hangos az erdő
Jajszavunkat, jajszavunkat nincs, aki hallja,
Nincs ember, ki megsirassa
Vesztedet szegény haza, szegény haza.“

Főiskolánk, mint igazi, tősgyökeres magyar iskola sorsa, össze van forrva a haza sorsával, a kórus pedig bátran állíthatja magáról: „Ego et mater unum sumus.“ Vele érzett az „Alma Mater“-rel örömeiben és bánatában s a főiskola pártfogói és jóbarátai közül együtt örült az örülőkkel, együtt sirt a sirókkal. A nemzet jó és rossz napjaiban dalban adott érzelmeinek kifejezést, népdalaiban pedig a nép szívét, lelkét szólaltatta meg.

Legnagyobb munkásságot fejtett ki az énekkar a temetési énekek készítésében. Tévedne azonban, aki a mai ének- és zeneszabályok szerint szerkesztett műegészet keresne ezekben. — Mint Orbán József, az énekkar 1621—1882 ig terjedő korának érdemes történetírója megjegyzi — olyanok voltak ezek, „mint a pacsirta első tavaszdala a természet fenségének és teremtőjének magasztalására. Nem kellett ahhoz semmiféle komplikált zenei jelzés, de e primitív egyszerűség mellett is volt dalaikban bizonyos melegség, bensőség és kellem; varázs, mely hatott, gyújtott, lelkesített; az ifjú hangok eleven üdesége, búdalaik méla bánata teljesen lelyügte a hallgatóságot. A temetési dallamokra szöveget írni az elnököknek alapszabályban előírt kötelessége volt; persze ezek a szükség által kikényszerített (gyenge) szárnypróbálgatások voltak, mindazáltal jó ideig fennmaradtak, mert ezeknek nem tövis tekintetű tudós tanférfiak, hanem szelid női szívek voltak a kritikusai.

A kórus volt az a testület, ameddig és mióta a mai kor embere a megsárgult évkönyv lapokon, e legmegbízhatóbb szemüvegeken csak visszatekinthet, amely a szépet és hasznost a kellemessel leginkább össze tudta kötni, amely

legnagyobb vonzó erőt gyakorolt az ifjúságra, úgy hogy érte és érdekében szívesen áldozta fel idejét, erejét. Ebből magyarázható meg, hogy minden ifjú, ki képességet érzett magában, álmai megvalósulását látta abban, hogy a minden időben dicső multu és jelenü kórusnak tagja lehetett. A kórus pedig ebből kifolyólag dicselkedhetik annyi nagy férfival, amennyit más testület felmutatni nem képes. Sok lenne seregszemlét tartani felettük, azért azt hiszem elegendő, ha Erdélyi János és Tompa Mihály nevét említem. Amely testület pedig oly sok nagy férfiut mutathat fel, ily történelmi multtal rendelkezik s ily kultur célokat szolgál, mint a kórus: méltán megérdemli, hogy mértföldkövénel megálljunk és ha sokáig nem időzünk is ott, legalább visszapillantsunk a multba.

Egy sarkalatos kérdést még nem tisztáztam: közleményem címe az, mely indokolásra, feleletre vár. Hogyan adhattam én e soroknak ilyen címet, holott vannak szem és fültanuk, kik kórusunknak 100 éves jubileumán jelen lenni szerencsések voltak? 1882 június 25-ére célozok, mikor a Kórus a Magyar Irod. Önképző Társulattal és a pataki ref. egyházzal jubilált. Hogyan, hát azóta már 200 esztendő telt volna el? — kérdezhetnék. Nem! Itt arról van szó, hogy a kórus, mint organizált, írott törvényekkel bíró testület tényleg 1782-től számlálhatja éveit, amikor Bárczafalvy Szabó Dávid az énekkart a szó szoros értelmében véve testületté alakította s ő mint cantus-praeses rendszeres törvényeket is alkotott, melyek a mai napig legelső írott emlékei az énekkarnak — Kiss Kálmán 1864—65, 1865—66 isk. évi kórus elnök „A Sárospataki Ref. Főisk. Énekkar multja és jelene“ c. műve szerint is.

Ugyancsak ő szerinte „nem csalódunk, ha azt állítjuk, hogy az énekkar a nevezett főiskolával egykorú“, de, hogy mikor alakult ezen összhangzatos énekkar, azt dátumszerűleg meg nem mondhatjuk, azt azonban tudjuk, hogy az 1752 évben már az énekkarnak rendes elnöke volt Vitéz Dániel személyében, aki mint a többi praesesek, az iskolától rendes fizetést huzott. Tehát a Kórus 1782 előtt is fennállott s ha ez évet 100 év mulva megünnepelheték, a mai nemzedék is joggal megünnepelheti 1921-et, amennyiben Szombathy „Historia scholae patakiensis“ c. művében a főiskola 1621-iki törvényeinek 2. cikke bátran vehető a Kórus létezését hirdető első tanubizonyoságnak. (Folyt. köv.)

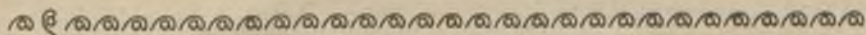
Október 6.-án.

Irta : Zsiros József, ref. th.

Magyarok Istene!
 Gyászba borulva állunk meg előtted,
 Lehullt fejünknek fénylő koronája.
 Epedve várjuk, várjuk segítséged,
 Ne hagyj elveszni népek nagy királya?!
 Ne hagyd el néped,
 Kit rablók tépnek,
 Eltiprói a legdrágább szentségnek,
 Gyilkosok, kik új Golgotát csinálnak,
 Kiknek kezéhez ártatlan vér tapad . . .
 Hőseinkre, jaj, új bitófák várnak,
 Száz fájdalommal támadt most fel Arad,
 S borus egünkön nincs égő szövétnek,
 Vergődő lelkünkre gyászfátyol borul,
 Vérebek járnak ránk, mint sötét rémek,
 Isten, ha nem segítsz, e nép porba hull,
 Elveszünk . . .! de nem!!
 Szent tűz lángol fel a fájó lelkeken;
 Viharszülő nép gyermeke a magyar,
 A dörgő égbolt haragja táplálja,
 Vihardult keble bús haragot takar,
 Az egekig csap égető villáma,
 S belesápad a poklok viperája . . .
 Hazánk szent földjén nem lesz úr egy senki!
 Szent vértől ázott a Kárpátok tája . . .
 Gyütt-ment bitangok, szent e föld, innen ki!!
 Ki innen mind, kik gyalázói vagytok
 A vérrel szerzett dicső szabadságnak!
 Leszünk még egyszer reitegett magyarok,
 Hej, rátok itten még új csodák várnak!!
 Bilincsesörgésre ébredj magyar népem,
 Ez a riadó, amig éjszaka van.
 Hajnalunk pirja már látszik az égen.
 Lelkünk boruja vad szikrával csattan
 S kénköves tüzét nemolthatja önkény,
 Nem védheti meg a rozsdás láncokat,
 Bár ott állunk most árván sirunk szélén,
 Nem seperhet el ily undok áradat.
 Nem, soha nem! jól érted pribék nép, soha!!
 Zugó vihar, ágyutüz nem riaszt,

A magyar nem lesz ősi földjén szolga,
 Ti bármennyire akarnátok is azt,
 Nem, ha a poklok ördögei jönnek
 S velük százannyi fizetett helota.
 Kutyák, nem téptek a testünkből többet
 Esküszünk a menydörgő Hadistenre,
 Esküszünk a dicső Tizenháromra!!

Dr. Szabó Sándor.

Mi is sietünk főiskolánk Ünnepeletjének tisztességet tenni és szívünk melegével üdvözölni a mi szeretett tanárunkat, dr. Szabó Sándort.

Mint délceg, erőteljes duzzadó ifjú kezdte meg tanári működését, telve ambícióval; most mint ifjú erejétől elhagyott, munkától megedzett, becsületben megöszült férfiút üdvözölhetjük. Huszanöt éve annak, hogy azzal az erős elhatározással fogott e munkához, hogy minden tudását, erejét az ifjúság, iskolánk, városunk s hazánk előbbrevitelére, felvirágoztatására fordítja. A maga elé tűzött célt meg is valósította, mert mint bátor, rettenthetetlen hős küzdött meg az eléje gördülő akadályokkal, soha meg nem tántorodva.

Mint tanár, mint dékán s mint rector lankadatlan szorgalommal mindég azon fáradozott, hogy növendékeit a tudásban gazdagítsa, iskolánk színvonalát emelje. Irói működésével közgazdasági tevékenységével pedig városunk s hazánk felvirágoztatására törekedett. Ugyanezen célokat érte el akkor is, midőn a „Sárospataki Széchenyi Szövetséget“ megalakította s annak működését önfeláldozó munkássággal vezette, irányította.

És most itt áll életének, szellemi képességeinek deklarációján, készen arra, hogy már eddig is elismeréssel honorált munkáját tovább folytassa.

Mi is azért, mikor letesszük lábai elé koszorúkat, melynek minden virágszála igaz szeretet, tovább működésére Isten áldását kérjük és szívünk mélyéből kívánjuk, hogy éljen még számos évet, hogy a megkezdett munkáját tolytathassa s a legteljesebb mértékben befejezhesse. Szy.

Okt. 6.

Irta: Vincze Károly.

Mit vétett az aradi tizenhárom, hogy a golyóhalál csak kegyelem számba ment a bitó mellett? — Vezérei voltak egy olyan harcnak, melyet egy gyökerétől csúcsáig magyar élet következetes keresztülviteléért folytattak. De midőn velük, mint útonálló rablókkal végeztek, jogtalan lázadásnak minősítették az egész szabadságharcot, múltra és jövőre vonatkoztatva minden olyan mozgalmat, mely magyar földön magyar életet akar.

Igy csak akkor gondolkozhatik egyik nemzet a másik élniakarásáról, ha annak országlását közönséges bitorlásnak tekinti, melyet csak addig hajlandó respektálni, amíg amannak ereje csúfos kudarccal fenyeget minden ellenséges kísérletet. És ha nemzetünk történetén végig hordozzuk tekintetünket, megdöbbenő tényé bizonyosul ez ránk nézve. Ezt a földet, aszerint, hogy az önálló állami életnek milyen öntudata élt benne, csodálatosan merész indignációval vallotta magáénak osztrák, cseh, román, szerb stb. Az osztrák már I. István alatt szerencsét próbált s azóta folyvást megölnő gyilkosunk volt. Veszett természetét még félig döglötten sem tudja megtagadni. A csehek ezer esztendőre követelik vissza a Felvidék műkincseit, történelmi okmányait. A románok még elégedetlenkednek, hogy nem a Tiszáig haraphattak az országba. A szerbek előtt erthetetlen minden magyar méltatlánkodás, — hisz' ők csak azt veszik birtokba, ami az övék (még ott is, hol aranyért se igen lehetne szerbet találni).

Mit tett és mit tehet ezzel szemben a magyar nemzet?

Gyönyörű, minden életerőtől duzzadó nép szemében irigylésreméltó hivatása Istentől, hogy folytonosan erejének többségével, életének magasabbrendűségével bizonyítsa a világ előtt, hogy ha senki nem is, Isten méltónak tartja erre a földre s mindaddig mellette is áll, míg Lelke szerint önálló, izig-vérig magyar életet fakaszt saját egyéniségéből.

Meg is tette ezt a magyarság s a viszonyok szerint hol karddal, hol magasabb színvonalú tudásával és erkölcsiségével adott üdvös tanításokat szerető szomszédjainak. Sőt azt is megmutatta, hogy ilyen minőségében, de csakis ilyenben, mérhetetlen szolgálatokat tehet a Nyugatnak (tatárok, törökök, balkánismus feltartóztatása).

Ezt a magyarságot életben tartó, bajaiból kimentő gon-

dolatot akarta és akarja Isten több-kevesebb szigorúsággal minden magyar szívébe véteni akkor, midőn vértanúk vérével öntözteti meg. Az önálló nemzeti gondolattal közösen üldözött protestantizmus gályarabjai, Rákóczy síró kurucjai, a szabadságharcnak az aradi tizenháromban nevet nyert névtelen hősei, mind egy-egy kemény karcolás, fájdalmas figyelmeztetés arra, hogy a magyar legyen magyar, ha élni akar és félje Istent, ha minden eszményt frázissá becstelenítő önző, kicsinyes, civakodó életbe merülni nem akar.

Nagyon rászorulhattunk ilyen figyelmeztetésre s nagyon idején valónak láthatta Isten, hogy mindenkivel észrevétesse. A világháború csaknem minden háznak megadta a maga mátyurját, az ország szétdarabolása pedig mindenkibe kiált s ha lelkében nem hallja meg valaki, a nagy drágaság által a hasa mondja meg neki, hogy új honfoglalás felelősségteljes napjait éljük.

Igen, ha az aradi tizenhárom vérével felbuggyasztjuk az emlékezés által, addig meg sem áll bugyogása, míg előttünk nincs az egész nagy vértenger, amellyel figyelmeztetni kellett bennünket, hogy e földön csak lankadatlan, magasságokba törő erő kifejtéssel biztosíthatjuk nyugalmunkat. A múltak vérözöne azt is elibénk képzelgeti, mennyi jön még, ha ez sem elég?! Nem másnak szolgálhatunk már csak tanúul? Ellenségeink már maguk figyelmeztetnek. Egy derék amerikai mondta a nyáron 230 magyar főiskolai hallgatónak: „Ha jogos tulajdonait képező megszállott területeik visszakerülnek, azt annak tulajdonítsák, hogy azok lakosai többre becsülik azt az erkölcsiséget és kulturát, ami itt van, annál, amit a határokon túl tapasztalnak“. Tehát ők mondják, hogy mutassuk ki életrevalóságunkat. A viszonyok s az idők lelke szerint szellemi erőinket szegezük ellenségeinknek. Nagy örömmre szolgált és vastagon aláhúztam, amit a Magyar Tud. Akadémia LXXXI. közülésének elnöki megnyitójából olvastam a napokban: *„Nem ismételtjük elégszer, hogy hazánk feltámadását csak nemzetünk szellemi kiválóságától és sulyától várhatjuk“*. Magas tudás, a szent Isten alázatos imádatával alátámasztott és folyton tisztított erkölcsiség, de ehhez még erős, ügyessé képzett fizikai organizmus kellene ma a magyarságnak. S hogy ezek minél gyorsabban belekerüljenek életébe, jövőre vezetőit: a diákságot kell minél hamarabb ezek birtokosaivá tenni.

A vértanúk seregének vérével megöntözött magyar gondolat úgy szépíti meg még a legparányibb munkát is, melyet ilyen szellemben végeznek, mint az éj sötétje a fénylő csillagok táborát.

Jövel Uram!

Irta: Zsurky József, ref. theol.

Ereje megtört, reménye sincs már,
E sokat vérzett, árva magyarnak.
Nem szól a nóta vígan, mint régen
Partjain a Tiszának, Dunának.
Elszállt a jókedv s ha megcsendül is
Néha, egy-egy hang ifjaink ajkán.
Nem örömről szól, új kételyt támaszt;
Nagy Magyarország nem lesz soha tán!

Hisz' ránk támadt a föld minden népe.
Szent eszményeinket sárba tapodták
S durva erőszakkal rabolták el
Tőlünk, e vérrel szerzett szent Hazát.
Letiportak. Kezünk gúzsba törték,
Hogy a föld e gyáva söpredékét,
Öklünk rettenetes csapásától,
Mely halálra sebzene, megvédjék . . .

* * *

Lesz! Óh lesz! Csak bizzál magyar népem!
A szenvedések korát éljük most,
Melyet a magyarok jó Istene,
Büntetéskép' reánk bocsátott,
Mert eltértünk Tőle és hallgattunk
E világ csábító szavára,
Kigúnyoltuk s a tehetetlen észet
Ültettük Istenünk trónjára.

Csak térjünk hozzá, keressük újra!
Ki hazánkat oly sok éven át
Megvédte, óvta és elküldte
Sebünkre gyógyító balzsamát.
Kérjük esdve, bűneink megbánva
Jövel Uram! Áldó kegyelmed
Terjessz ki ránk s a biztos haláltól
Óvd, e sokat szenvedett népet!

Magyar szokás.

Irta: Zsirus József, ref. theol.

Szüret után volt már az idő. Az őszi köd esteli szürkületként borult a tájra, mely deresedő fejével korholni látszik a közeli multat; siri csendjével igyekszik elénk tárni a szomorú jelent; sötétlő ködfátyolával elfedi szemeink előtt a rejtelmes jövőt.

A kísérteties némaságot csak egy éhes varjúcsapat ke-serves károgása zavarta meg, amit nyomon követett a nyavalyádfalvai pincék alatt ballagó visontai birónak, Pecsétes István uramnak a kiabálása.

— Mordizomadta-teremtette már megint kárognak ezek az istentelen hollók. Hogy a kánya pusztítsa el őket! Már megint éreznek valamit. Már megint . . .

— Adjon Isten jó napot — vágott közbe Juhász, az őszi pásztor, aki abbeli minőségében harminc esztendő óta szolgálja becsülettel Nyavalyádfalvát.

— Adjon a Mennybenlakó még jobbat! Hát kend mit keres itt?

— A bíró úr szavát halottam, hát csak kiléptem innen a Rétháti méltóságos borházából. Itt van Felhány, a bérlő, akivel . . . tetszik má' tudni no . . .

Pecsétes uram morgott valamit a foga közt. Aztán rágyújtott makra pipájára és bodor füstöket eregetve a szokott birói lépésekkel ballagott borháza elé, melyben az öreg Erdős sógor, a taréjosi kurátor pattogó venyige lángjánál már ott melegítette Nyavalyádfalva szomjatoltó levét.

— Úgy, úgy sógor, melegítsen csak egy pinttel, hadd altassam el kedvetlenségemet, hadd oszlassam el a mérge-met, amit az a krónikás ördög belém csepegtetett. Minden adósságom eszembe jut, amikor annak a nyurga svábnak a nevét hallom.

— Éppég azt akartam mondani sógor — szólalt meg az öreg Erdős, — hogy az ördög má' megint idecsavarintotta a fejét annak a rátarli Feldheimnak. No de nem csavarta rossz helyre.

Pecsétes uram leakasztotta válláról tarkára himzett kulacsát s az egyik tönkön elhelyezkedve, mereven bámult a szikrázó tűzbe. Erdős sógor pedig, aki sohasem szokott istenigazában bánni a hangulatkeltő nedüvel, ugyancsak pattogtatta a bogrács körül a száraz venyigét.

— Hadd melegedjék. Azér' adta az Isten, hogy fogyjon. De talán meleg is má! Meg kék próbálni.

A visontai bíró szótlánul nézett maga elé.

— Ejnye sógor, hagyjon má' hónapra is abbó' a gondolkozásból', hiszen ez, az istenáldott bor nem a tüztő', hanem a várakozástó' fog felfortyanni.

— Töltsön hát, kigyelmed!

Koccintottak s mindketten fenéig üritették az öblös poharakat.

— Ez oszt' megteszi a maga hatását, ha más helyen nem, az én horpadt koponyámban.

— Csak nem tud kimenni eszemből az a vízhozta osztrák legény.

— Emlékszik-e rá, sógor hogy még neki állt feljebb.

— No, de adtam én neki olyat, hogy elpakolhatta magának.

— Még különbü' forgott, mint a Juhász kergült bir kája, amelyiknek a minap az egész Nyavalyádfalva csudájára járt.

— Szemrül esett a szegény pára, uram — ugrott be Juhász a borházajtóból. (A várakozás után jónak látta közbeszólni.) Szemrül esett, mer' szép vót. Az ártott meg neki. De tudom, ki vót a mestere. Lesz még alkalom a köcsön visszafizetésére. De hamar elmondom a mondókámat; mer' hát éppen ebédelni akarván egy kis kolompérzsámiskát, oszt Felhány úr arra a szívességtéményezésre kért, hogy ezt mondjam a bíró úrnak: Pásztor úr, a bíró úr kérné bocsánat nékem, gomben á borházba drinkelni.

A két öreg összenézett.

— Mondja meg neki, kend, hogyha valami beszélni valója van, gyöjjön ide; én bizony nem mék egy tapodtat sem. Juhász sarkon fordult és távozott.

— No sógor éppen a számbú' vette ki Juhász a szót. Tudtam, hogy rosszúl érzi magát Feldheim úgy magányosan.

— Tavaly az ő borházában itunk, — vette át a szót a bíró — hát már utóljára is illik, meghívni. Legalább visszaadom a kölesönt.

— De hátha . . .

— Nem, vigyázni kell, hogy azt ne mondja . . .

— Ahá, hehehe, jó nápót, bíró úr!

— Isten hozta! Tessék letelepedni ide a tönkre. Töltsön csak sógor egy kupicával abból a melegből, mert úgy látom, hogy Feldheim úr fázik.

— Hehehe, egy kicsi szél csíp; hehehe.

— Felfeli szél jári, khm, khm, khm — köszörülte a torkát Juhász, aki mindig ott van, ahol zsákkal forgolódnak.

— Vegyen hát maga is egy pohárt, oszt' igyék. Fenekig azt a savanyicát — biztatta Juhászt a kúrátor.

A Nyavalyádfalva legválogatottabb vendégei! a visontai bíró, a taréjosi kúrátor, az uradalmi bérlő, meg a krónikás pásztor együtt ittak.

— Hát akármelyik emberrel kimennék birokra, ha mindég ilyen itókával locsolhatnám a garatomat; pedig má' nem vagyok mai standbeli.

— Kend mindég ilyeneken töri a fejét — korholta Juhászt a kúrátor.

— Hány esztendős már meglenni? kérdezte a bérlő.

— Nem tom én öt-e, vagy hat, de több nyócnál. Kenderáztatáskor születtem, amikor a nagy árvíz vót. Mindég emlegette szegény anyám . . . Tyüh, de egyszeribe a fejembe ütött az a lögymör; kutyakágyesz kedvem kezd lenni! Mingyán eldanolom a ripityókot.

— No csak rajta — biztatta a kúrátor.

— Eh, belevág Felhány úr, oszt' elronti nekem . . . Tyühaj, ha most ilt vóna az a füstös szájú Peti, mingyán elhúzatnám vele a fájdalmanat.

— Ugyan kérem, pásztor úr — szakította félbe a rikkolozást Feldheim — nem tudná megmondani nekem, hogy jár-e a káláncsi malom?

— Hogyne kéremássan, éppen most találkoztam vele a bakterháznál; azóta mán Taréjosen van.

A bérlőt előntötte a méreg a „krónikázás“ miatt. Pecsétes uram észrevette ezt, azért a méreg ellensúlyozására töl-tetett Juhászzal a poharakba.

— Tessék, Feldheim úr, sógor, no öreg, vegyük fel, ha már megmelegedett, mert a melegséggel az ereje is el-párolog. Juhásznak még nagyobb kedve kerekedett, mint előbb; de a többieken is erőt vett a hangulat. S amikor az öreg Juhász másodszer is rátette a ropogóst, az imént még bosszankodó bérlő is vele dúdolta. Nóta nóta után járta, a a bérlő, meg a kúrátor megrendelése szerint. Tüzes bor mellett, ropogó venyige pattogása közben, magyar csárdás

nóta: ez az élet Juhászként, no meg két zsák muskatálydohány, amiért a minap kergették meg a fináncok. De szerencsésen kicsúszott a kezük közül, mert — ahogy ő mondta — hol ő szaladt elől, hol a fináncok hátul; szóval mindenkép előnyben volt. Feldheim annyira vitte, hogy esetlen nyurga lábaival még táncra is perdült. Ha valaki még nem látott élő ördög motólát, őt megnézhetné volna.

A nagy kapálódzásnak Pecsétes uram vetett véget, aki nek a kérésére szomorú nóta következett. Három elérzékenyedett magyar teletorokkal énekelte:

Nyugat felől zúg a vihar
 Árva lett ott is a magyar.
 Nincs hely, ahol megpihenne,
 S imádságba temetkezne . . .

— Hej régen volt. Talán sohse is volt. De még egyszer lenni kell; lenni kell, ha csákány-balta fog is peregni, mert ez így nem lehet . . . Hej osztrák sógor, megint ránk törtél. De meg fogod még ezt keserülni! . . .

— Áh, bíró úr, megérdemelte a madjar a büntetést — kezdte el a szónoklást Feldheim. Közben ott motólált evczöszerű kezeivel a Pecsétes uram orra előtt.

Erdős sógor igyekezett lecsillapítani a heves szónokot, de az mit sem adva rá, tovább folytatta becstelenítő mondkáját.

— A madjar ki-kirúgot a hámból, aztán nem életrevaló.

— Mi-cso da hámból? Kenden volt hám, meg a nagy apján — dörögte oda a visontai bíró akít a nagy beszéd, meg a multakra való visszaemlékezés kihozott a sodrából.

— Aztán nem életre való-e?

— Nem!

— Majd meg mutatom én!

Azzal fogta és olyat penderített rajta, hogy Feldheim, habár repüléssel kezdte, elnyárjadt békaként, mik-mak hangokat hallatva volt kénytelen befejezni a borház előtti kutig tartó rövid pályafutását. De feltápászkodva eszeveszett küzdelem keletkezett, mely váltakozó szerencsével folyt. Az ellenfelek egyszer gombolyag, majd giliszta módjára méregették a borházak előtti pázsitos térséget, olykor-olykor számarordításhoz hasonló trilalákkal kísérve az egyes mozdulatokat.

Az öreg erdős ölbetett kezekkel nézte a mesterien alakított jeleneteket. Csak a krónikás ördög bátorította a visontai bírót:

— Bíró úr, ha semmit nem csinál is, csak üsse! Még én is meg adom neki a köcsönt. Neki esett szemről az én kedves bogárkám, azér' költözött el az árnyék-világból. Azzal jól földhöz verte a Feldheim kajlaszéli kalapját.

Pecsétes uram a Juhász biztatására annyira neki esett a „nyurga sváb“ legénynek, hogy a sógor alig tudta kimenteni kezei közül. Az öreg bíró méltatlankodással hagyta abba bátran megharcolt küzdelmét:

— Hogy csúffá lett megint ez az istenálka majom. No megállj, majd adok még én neked! S bosszusan akasztotta a nyakába meglőtött kulacsát s a füttyögését emlegetve hagyta a helyszínén vetélytársát.

*

Másnap még ágyban volt az öreg, amikor a szomszéd mészáros ezekkel a szavakkal állított be hozzá passusért:

— Ejnye Estván bácsi, ballottam, hogy megint csúfúl járt azzal az istentagadóval. De tán csak nem békült ki vele megint?!

— Szót sem érdemel öcsém — szólalt meg ágyában az öreg. Ez a magyar szokás; most csak a kamatokat fizettem ki neki, alkalomadtán a tőkét is letörleszttem. Hogy verje meg, aki teremtette még a fajtáját is. Békül a magyar de nem felejt!

Állsz előttem . . .

Irta: Tárczy Dániel.

Állsz előttem szépen,
Mosolyogva, szendén,
Arcod piros, mint az
Égalj naplementén.

Állsz előttem büszkén,
Mint egy Isten szobra;
Jöttél, hogy fölemelj, —
És lesujts a porba.

Állsz előttem fénylőn,
S én csodálva nézlek,
Mint valami szentjét
A csillagos égnek.

Hideg vér, avagy szemtelenség ?

Uraim és Hölgyeim! Elhatároztam, hogy író leszek. Nagy elhatározás ez tőlem, aki még a magyar dolgozatait is mindig mással csináltatta meg! Engem azonban nem az készített az írásra, mintha a lányoknak akarnék tetszeni, sem az, hogy barátaim féljenek tollam hegyétől s meg merék rá esküdni, hogy a vagyonszerzés is távol áll tőlem. Egyetlen egy dolog az, amiért rá adtam fejem e nagyra-becsült foglalkozásra. Ugyanis gyerek korom óta minden vágyam az volt, hogy egy elevenirót láthassak. Amikor éjszakánként a mécs világánál Jókai, Tolsztoj, Dosztojevszki könyveivel rontottam a szememet, valami rendkívüli lényeknek gondoltam ezeket s képzeletem a legfurcsább képeket alkotta róluk. S be kell vallanom, hogy ma is rettenetesen imponál nekem minden ember, aki ír, még ha mindjárt a rendőri rovat vezetője is. Most Uraim és Hölgyeim ábrándjaimat megvalósulva látom! Csak be nézek a tükörbe és látok egy husból, vérből való írót, aki él, mozog és lélegzik! Micsoda boldogság!?

Ezentúl, ha megfigyelnek, látni fogják, hogy titokban egy kis tükröt szorongatok kezemben, melybe alkalmas pillanatban megnézem magam

De miről is irjak? Az élet impresszióiról Uraim és Hölgyeim, mert hiszen az egész élet ezekből áll! Ezek a kis epizódok néha megkacagtatnak, de legtöbbször bosszúságot okoznak. Egy ilyen kis történetet fogok elmesélni, amiről azonban meg kell jegyezmem, hogy mással is megtörténhetett.

Már egy esztendeje voltam távol a szülői háztól, mikor erőt vett rajtam a honvágy s elhatároztam, hogy haza utazom. Hej, mert bárhol is vagyok, akár merre is járok, csak vissza vágyik lelkem annak a fatornyú kis falunak egy muskátlis ablaku házába, melynek piros virágait egy édes, jó, öreg asszony oly nagy szeretettel ápolja.

Egy különös véletlen folytán (hej de sokszor játszik ez szerepet a diák ember életében!) a mi kedves Bathó tanár urunk által is oly sokszor emlegetett harmadosztályu utasok közzé kerültem.

Az egész kocsi tele volt már; azaz, hogy mégsem, lett volna még egy hely, ha egy Úri ember levette volna a lócíról a mellette lévő csomagot. Oda mentem s udvariasan felszólítottam, hogy venné le a poggyászát. De legnagyobb meglepetésemre határozottan és kereken kijelentette: nem! Most már erélyesebben szólítottam föl: Uram, tegye le a csomagját! De nem teszem! Felelt Ő a legbosszantóbb nyugalommal. Az egész kocsi felháborodott ekkora szemtelenségen s mindenki orditozni kezdett, hogy tegye le a csomagját! Azonban az én emberem a fülét se mozgatta az egész kiabálásra. Behívtam a kalauzt, azt gondolva, hogy hivatalos tekintélyével érvényt szerez jogos követelésemnek. Hatalmának teljes tudatában szól rá az Urra: tegye le a csomagját! És ha nem teszem!? Hát miért nem veszi le, maga szerencsétlen! Mert nem az enyém!...

Az Úrnak tökéletesen igaza volt. Nem az Övé a csomag, tehát nem veszi le. Mást nem tehattünk, minthogy megkérdezzük, kié a csomag? Az egyik sarokban jelentkezett is egy Úr, ki magáénak ismerte veszekedésünk tárgyát. Hát miért nem vette le maga a csomagot! Kiabáltam magamból kikelve, „Mert nem szóltak nekem.“ Volt az egyszerű válasz.

Csak egyet kérdek Úraim és Hölgyeim! Találják ki milyen felekezethez tartozott e két Úr?

S. I.

Harangszentelésre.*

Irta: b. Koncz Dezső VIII. g. l.

Ünnepre virradtunk
Lányok, ifjak, vének!
Csendüljön ajkunkon
Hálaadó ének!

Szálljon föl Istenhez
Rebbenő fohászunk!
Örömré változott
Ismét tompa gyászunk.

Szemlünkön kicsordúl
Örömkönnnyünk lopva,
Mert „Te benned bíztunk
Eleitől fogva!”

S ezen bizalommal,
Reménységgel, hittel,
Örök Isten, kezed
Bűbánatot vitt el.

Csöndes templomunkba
Visszatér az élet.
Horangunk hangjában
Egyesülünk véled.

Megcsendül most újra
Templomunk harangja,
Csöndes imádságunk
Égbeszóló hangja.

Megcsendül, hogy mondja:
„Nincs még végtélel!
Megritkúlva bár, de
Él még a Te néped!”

„S ezen megfogyott, de
Erős kis csapattal
Szembeszállunk minden
Vad, bitorló haddal!”

* Irta a damaki ref. egyház 1921. július 31-én megtartott harangavató ünnepélyére. Szerk.

Vad csaták zajában
 Kis falunk harangja
 Nem hívott, buzdított ;
 Elnémült harangja.

Elnémült, hogy aztán
 Mint menykő dörögjön
 S elpusztítson mindent
 A vérázott földön.

Béke helyett harcot,
 Áldás helyett átkot
 Hirdetett és romba —
 Dönté a világot.

És a jámbor népet
 Magával elhívta
 Csöndes otthonából
 A vérázott síkra.

S mely harang volt egykor,
 Most, mint ágyú állt ott
 S élet helyett átkos,
 Rút halált kiáltott.

És most megtisztulva
 Vértől, minden szennytől,
 Alaküldi nékiünk
 Isten őt a mennyből.

Hogy, mint harang, újra
 Szent nevét hirdesse,
 S ki-ki bizodalját
 Ő beléje vesse!

Ő benne keressük
 Vigaszunk, reményünk!
 Semmitől se' féljünk,
 Ha Krisztusban élünk!

Lelkesítsen minket
 Honszerelmünk éke,
 S visszazáll szívünkbe
 Nyugalmunk s a béke!

Teljesítse minden
Ember, ki mit vállal!
S ha kell, nézzen szembe
Bátran a halállal!

Higyjük erős hittel
Lányok, ifjak, vének,
Csendül majd még Kassán
Ujra magyar ének!

Kincses Kolozsvárnak
Lesz még magyar napja!
Lesz a Kárpátoknak
Háromszín kalapja!

Higyjük reménységgel,
Hogy a Bácska, Bánát
Nekünk ontja egykor
Aranyszín' kalászat,

Mert csak erős hittel
Lesz a magyar hona
Ujra magyaroké
Idegené soha!

Im', ezt csengi, zúgja
Kis harangunk hangja,
Jertek, imádkozzunk
Apraja és nagyja!

Hálaadó imánk
Az egekbe' száll fenn.
Mert Tebenned bízunk
Mindörökké. — Ámen!

Hegyaljai Erő.

Irta: Zsirus József.

Egy tengerszem a megrepedezett s összeomlani kész sziklák homlokán, mely kristálytisztá vizével igyekszik tápot nyújtani az elhervadt virágoknak, hogy új életre keltse őket, hogy új erőt kölcsönözzön nekik, olyan erőt, amilyen erők összeolvadásából egy szebb, egy jobb, egy holdogabb magyar jövő megdönthetetlen fundamentuma áll elő. Ez a tengerszem a *Hegyaljai Erő* cserkész csapata. A magyar diákság megfeszített erővel vesz részt az újjáépítő munkában s ez alól a munka alól nem vonja ki magát a sárospataki főiskola diáksága sem. Részt követel magának, mert dolgozni akar. A munkára való eljegyzés már megtörtént. Az idők megtanítottak, a megpróbáltatások megerősítették elernyedt izmainkat, a jelen tarthatatlansága megnyitotta szemünket s a reményeinket duzzasztó jövő hajnalhasadása munkára serkent. Az erjedés már megindult s ellenállhatatlan erővel kezdi feszíteni a korlátokat s a nyomást már érzik az illetékesek, érzik és biztos szemmel látják, hogyha ez tovább is így megy, a homokra épített kártyavárak összeomlanak.

Magyar ifjúság! Rajtad a világ szeme; minden mozdulatodat lesi, várja. Isten, a haza és magad ellen vétkelnél, ha nem ragadnál meg minden alkalmat s nem törnéd fel a megkeményedett magyar ugart, mely hívatva van kitermelni a magyar jövőt. Végy példát attól a kis csapattól, amelyik már megindult s fáradságot nem ismerve halad azon az úton, mely a haza megmentéséhez vezet.

Cserkész-induló.

Zsiros József.

Lépvé.

Bathó János.

Cser-kész légy ré-sen, itt az ó-ra,
Cser-kész soh-se várj pa-rancs-zó-ra!
Szür-ke haj-nal-ban, ké-ső es-te
Fg-jen a mun-ka a ke-zed-be!

Cserkész, ne légy bús, vig az élet,
Ifjú ajkadon zengjen ének! . . .
„Sirály“, „Turul“ és „Sólyom“-madár
„Sas“ok*-kal fent a magasban jár.

Zugó vihar dül fejünk felett,
Villám tépi a fellegeteket . . .
Pajtás, célnak nagy, munkára hát!
Szeresd az *Istent*, szeresd *Hazád*!

* Őrök nevei.

EGYLETI ÉLET.

Rovatvezető: Zsurky J.

Az „Erdélyi Önképzőkör“ a múlt iskolai év végén megválasztott ifj. elnök, Rehó Ferenc elnöklete alatt szept. 17-én tartotta alakuló közgyűlését. Tisztikarát a következőkben választotta meg: titkár: Csihon Sándor VIII. g. o. t., jegyző: Horkay László VIII. g. o. t., főkönyvtárnok: Prókátor Kálmán VIII. g. o. t., alkönyvtárnok: Béky Zoltán VII. g. o. t., pénztárnok: Vécsy István VII. g. o. t., pénztári ellenőr: Schaffer Imre VIII. g. o. t. Sakkbizottsági tagok a VIII. osztályból: Szabó Gábor és Tóbiás József, a VII. osztályból: Mészáros Gyula és Olchváry László.

A kör eddig két rendes és egy diszgyűlést tartott. Elekes Imre tanár-elnök vezetésével. A gyűlések több értékes pontja közül kiemelendő: Rehó Ferenc ifj. elnök megnyitó és az okt. 6-iki ünnepi beszéde. Továbbá Konez Dezső költeményei: „Harangszentelésre“, „A nemzet jajgat“, Bordács György és Berey Barna dícséretet kapott szavalata.

A kör elhatározta, hogy 1921 okt. 31-én, a reformáció emlékére ünnepélyt rendez Lukán.

Az „I. Rákóczy György-Egyesület“ szept. 25-én alakult meg, Bódy Dénes főgimn. vallástanár elnöklete alatt — Tisztviselők: Gönczy Miklós VIII. g. o. t. ifj. elnök, Erdélyi Zoltán VIII. g. o. t.

titkár, Asztalos Ferenc VII. g. o. t. pénztárnok, Elekes György VII. g. o. t. jegyző. Választmányi tagok: Zombory Manyika, Tóbiás József VIII. oszt. tanulók, Berey Barna, Tóth Károly VII. oszt. tanulók, Báthory Lajos, Kökény László VI. oszt. tanulók, Varga Imre és Magyar Zoltán V. oszt. tanulók.

Az egyesület kedvezőtlen körülmények miatt, eddig csak egy ülést tartott, hol szereplésükkel kitüntek az ifjúság részéről Gönczy Miklós és Berey Barna.

A sárospataki főiskolai ifjúság betegsegélyző-egylete okt. 1-én tartotta alakuló közgyűlését Dr. Kun Zoltán főiskolai orvos úr elnöklete alatt s tisztikarát a következőképen alakította meg: elnök: Dr. Kun Zoltán, hivatalból al-elnök, pénztárnok: Mojnár Béla szénior, jegyző: Fodor Géza II. é. hh., ellenőr: Bényey József II. é. hh. Az állandó bizottság tagjai IV. évről: Benke József hh., Tóth László jh.; III. évről: Bodnár László hh., Siska István jh.; II. évről: Zsíros József hh., Kun Viktor jh.; I. évről: Nagy Sándor hh., Szuhay Zoltán jh.; VIII. gimn. o.-ból: Palságh Géza. Gönczy Miklós: VII. g. o.-ból: Béky Zoltán, Horkay László.

A Hittanhallgatók-Egylete az akadályozó körülmények miatt, csak okt. 15-én tartotta alakuló közgyűlését Marton János theol. dékán elnöklete alatt. Ez évi tiszt-

viselői a következők: Vincze Károly IV. é. hh. ifj. elnök; Szilva István IV. é. hh. alelnök, ellenőr; Urbán József IV. é. hh. titkár; Zsurky József III. é. hh. jegyző; Szabó Zoltán II. é. hh. pénztárnok; Illosvay Ferenc IV. é. hh. könyvtárnok Bizottsági tagok: Benke József IV. é. hh., Balázs János III. é. hh., Zsiros József II. é. hh. és Nagy Sándor I. é. hh. Ismerve az egyesület majdnem minden tagjának ambiciózus munkakedvét, az egyesület ez évi munkássága elé a legszebb eredményességgel tekinthetünk.

A „Jogász-Egyesület“. A „Jogász-Egyesület“ a háborús évek alatti hosszú szünetelés után, ez éven újból megalakult. Alakuló közgyűlését Dr. Buza László jogi dékán elnöklete alatt szept. 23-án tartotta s tisztikarát a következőképpen alakította meg: Elnök: Szathmáry Béla III. é. jh.; alelnök: Reinhard Béla II. é. jh.; ellenőr: Szuhay Zoltán I. é. jh.; könyvtárnok: Siska István III. é. jh.; pénztárnok: Kun Viktor II. é. jh.; jegyző: Kundráth Béla I. é. jh. Bizottsági tagok: IV. évről: Kecskeméthy János, Tóth László; III. évről: Kerekes Dezső, Szilva Endre; II. évről: Csontos Ódön, Hegedűs Béla; I. évről: Barkóczy István és Kántor János joghallgatók. Tekintettel a joghallgatók szépen növekvő számára, reméljük, hogy az egyesület ez éven, a tételességből, mibe a háború és az azt követő nehéz viszonyok

sodorták, a munkásság mezejére fog lépni.

A „Sárospataki Főiskolai Énekkar“ okt. 3-án tartotta alakuló közgyűlését H. Bathó János főisk. ének- és zenetanár elnöklete alatt. Ifj. elnök lett Urbán József IV. é. hh., főprecentor: Illosvay Ferenc IV. é. hh., alprecentor és jegyző: Fodor Géza II. é. hh. Protokántorok az I. tenorból Balázs János III. é. hh.; II. tenorból Bernáth István IV. é. hh.; I. bassusból Bodnár László III. é. hh.; II. bassusból Kiss László IV. é. hh. A megalakult kórus jó és erős hanganyaggal rendelkezik, úgy, hogy kellő gyakorlat után, igen szép eredményeket fog elérni. Első szereplése október hó 31-én lesz.

Az „Akadémiai Ifjúsági Olvasóegyesület“ Harsányi István theol. tanár elnöklésével szept. 15-én alakult meg. Tiszfviselek: az ifj. elnöki tisztséget Szilva Endre III. é. jh. nyerte el. Jegyző: Bényey József II. é. hh., ellenőr: Balázs János III. é. hh., pénztárnok: Bernáth István IV. é. hh. lett. Könyvtárnokká pedig, a múlt év végén megválasztott, de állásáról lemondott Gacsályi István III. é. jh. helyébe Kiss László IV. é. hh. választották. A háború, de különösen a megszálló csapatok okozta súlyos anyagi károk miatt, az egyesület lejjebb szállított igényekkel, de azért rendeltetésének megfelelően folytatja működését.

A „Sárospataki Akadémiai Athlétikai Klub” (SAAC.) okt. 1-én tartotta alakuló közgyűlését Novák Sándor gimn. tanár elnöklete alatt. Ifj. elnök lett Bodnár László III. é. hh., alelnök: Benke József IV. é. hh., pénztárnok: Tárcezy Gyula III. é. hh., ellenőr: Bényey József II. é. hh., jegyző: Gönczy Pál II. é. hh. Bizottsági tagok: Szilva István IV. é. hh., Bernáth István IV. é. hh., Fodor Géza II. é. hh., Kántor János I. é. jh., Szuhay Zoltán I. é. jh. és Siska István III. é. jh. A club hetenként 1 órát tart Kiss Elek tornatanár úr vezetése alatt.

Ifjúsági-Egylet. Megalakult okt. 1-én. Hivatalból elnöke Molnár Béla szénior. Alelnöke Szilva István IV. é. hh., jegyzője: Fodor Géza II. é. hh., pénztárnoka: Bodnár László III. é. hh. Az állandó bizottság tagjai: IV. évről: Kiss László hh., Kecskeméthy János jh.; III. évről: Zsurky József hh., Siska István jh.; II. évről: Szabó Zoltán hh., Reinhard Béla jh.; I. évről: Kocsis Sándor hh., Kántor János jh., Kenyeressy Árpád VIII. g. o. t. Berey Barna VII. g. o. t. Hivatalból bizottsági tag: Rehó Ferenc, az „Erdélyi Önképzőkör” elnöke.

Az „Ifjúsági Közlöny” szerkesztősége, mint a címlap is mutatja, a következőképpen alakult meg: hivatalból főszerkesztő: Molnár Béla; felelős-szerkesztő: Balázs János; társszerkesztők: Zsurky József, Siska István és Konecz Dezső; a kiadóhivatal főnöke: Kádár József.

A „Hegyaljai Erő” cserkészcsapata, melynek céljáról és jelentőségéről lapunk más helyén emlékezünk meg, vezetősége a következőképpen alakult meg: vezető tanárelnök: Benkő Béla gimn. tanár, csapattiszt: Vincze Károly IV. é. hh., segédtiszt: Szabó Zoltán II. é. hh., „sírály” őrvezetője: Benke József IV. é. hh., „Turul” őrvezető: Tárcezy Dávid II. é. hh., „Sas” őrvezető: Zsiros József II. é. hh., „Sólyom” őrvezető: Nagy Sándor I. é. hh. A csapat hetenként egy-egy őrsi és minden vasárnap csapatösszejevetelt tart. Az összejevetelnek bibliaolvasással és magyarázással vannak összekötve. Eddig öt őrsi és öt csapatösszejevetel volt. Okt. 6-án pedig a kis csapat kirándult a „Nándor-fürdő”-höz s a nagy nap jelentőségéhez méltó ünnepélyt rendezett, az aradi vértanúk emlékére.

„Két haldokló gladiátor“.

Vettük a közismert és közkedvelt sárospataki szorgalmas és nagytudományú tanárunknak következő előfizetési felhívását, melyet teljes terjedelmében alább közlünk:

„Előfizetési felhívás Novák Sándor: „Két haldokló gladiátor“ című könyvére. A közel jövőben harctéri költeményeket akarok kiadni. Nem tartozom semmiféle írói klikkhez, reklámhőse sem vagyok nyereszkes könyvkiadónak, magamnak kell tájékozódnom, hogy körülbelől mennyi előfizelőre számíthatok?

Tárgyaimat nyári és téli hadjáratokon, az első vonalban gyűjtöttem és legnagyobb részben ott írtam meg. Ami velem, vagy századommal történt, jelenik itt meg, új életre kelve. Eseményeknél a neveket is megtartottam.

A háború után három évvel e költemények elveszítették volna aktualitásukat, ha napi érdekű verses riportoknak, hősi felköszöntőknek készültek volna. Szabad legyen kijelentennem, hogy én a háborút nem emelvényről, a romantikus világnézet messzelátóján keresztül, de közletről, ábrándok nélkül tekintem s igyekszem úgy feltüntetni, mint amilyen valóban. Lélektani megfigyelések, emberi dokumentumok, megdöbentő színek, nehéz kinok s a csatatér semmi máshoz nem hasonlítható hangulatai sodródnak itt eleven forgatagban. Az emberi eltévelyedéseket siratja e versekben az Ember. De e sirásokon is keresztül sikolt a magyar szív aggodalma — világviharba dobott kicsiny, árva nemzetemért. Már évekkel ezelőtt láttam, éreztem elkövetkezendő sorsunkat s e látomások teszik e könyv egyik ciklusát. A harmadik ciklusban mostani helyzetünknek fagyasztó kérdései szállnak egetdörömbőlön a megcsúfolt Igazsághoz, akinek egyszer el kell érkeznie hozzánk — a magyar „halottak estéje“ elmúltán.

Ajánlom könyvem a közönség figyelmébe.

Ára 40 korona. Előfizetések a szerző címére küldendők. Sárospatak, 1921 október hó.

Novák Sándor
főgimn. tanár. *

HIREK.

Rovatvezető: a felelős-szerkesztő.

Kérelem. Ahol házzámot tévesztettünk, onnan Közlönyünk visszaküldését, ahol pedig felhívásunk meghallgatásra talált, onnan az előfizetési díj minél előbbi beküldését kérjük, különben a következő szám előállításánál zavarba jönnénk. *F. szerkesztő.*

Az egyh. ker. gyűlés lefolyását más lapok közölték s így e helyen felesleges róla sokat írunk; azonban lehetetlen köszönet nélkül hagynunk az egyh kerületnek rólunk való gondoskodást, mely abban nyilvánult, hogy megengedte, hogy a sárospataki szegény theológusok részére gyűjtések eszközöltessenek. A gyűjtések vezetésével a th.-i tanári kar bizatott meg s mint halljuk, ők ezt úgy akarják keresztül vinni, hogy ki szállván az ifjúsággal egy-egy községbe — ahol bennünket szívesen látnak, — nem csak hogy egyesek anyagilag meg ne terheltessenek, hanem a pataki diákok megjelenésére örökké kellemesen vissza emlékezzenek. Az ifjúság a maga részéről gondoskodik arról, hogy ahová bennünket egyszer meghívják, a meghívást soha meg ne bánják.

Ifjúsági Konferencia. A Ker. Ifj. Egyesületek Szövetsége f. é. nov. 12—13-ik napjain kerületi konferenciát rendez. Az Abaujszántói egyház vezetősége egy

nyílt levélben szeretettel kéri a lelkészeket, tanítókat és presbitereket hogy „hassanak oda, hogy a falusi férfi fiatalságból minél többen menjenek el oda, hiszen a konferencia tulajdonképen az ő konferenciájuk,“ melynek célja az, hogy minél szélesebb rétegekben ismertté tegye a Szövetség egyház- és nemzetmentő munkáját, ismertté tegye különösen a falusi ker. ifjúság előtt... A konferenciát előkészítő abaujszántói ref. egyház bennünket, pataki theológusokat is meghívott, sőt — tudván azt, hogy ha valakinek, úgy nekünk, leendő falusi lelkészeknek van szükségünk arra, hogy az ifjúsági mozgalmakban jártasok legyünk és azt, hogy ily konferenciákon anyagi támogatás nélkül részt nem vehetünk — a két napi ellátást ingyen biztosítja. Hálás köszönetünket már e helyen is kifejezzük az előzékeny meghívásért. Számunkat s érkezésünk idejét idejekorán más uton fogjuk közölni.

Évmegnyitó. Szept. 10-én a szokásos ünnepélyes keretek között ment végbe az évmegnyitás. De a kereteken belül több volt a szokásosnál. Nem mennyiségre, hanem minőségre nézve. Nagy Béla th.-i tanár szívet megható, lelket megrázó imája — fájdalom — uj köntösben szállt fel a mindenség Urához. Dr. Rácz Lajos közigazgató évmegnyitó beszéde is nagyon elütött a régi ilyen alkalmi beszédektől. El! Hiszen

jórészben „külföldi“ diákoknak beszélt, kik azonban gyalog jönnek az éj leple alatt szülei házukból a nagyobb biztonságot nyújtó almamateri hajlékba. Ezután Dókus Gyula szeretett főgondnokunk szólott, meleg szavakkal bizván rá a tanúlé ifjúságot a tanárok gondos nevelésére.

Jogakadémiánk. A Sárospatakot Oltalmazó Liga szept. 18-iki kelettel a „Ref. Zsinat Tagjaihoz“ egy nyílt levélben azzal a kérelemmel járult, hogy „a ref. egyetemes egyház által fenntartandó egyetlen jogakadémia székhelyéül Sárospatakot“ ajánlják. A levél szerzője Harsányi István th.-i tanár számos hathatós meggyőző erejű érveléssel bizonyítja, hogy az egyesített jogakadémia székhelye csak Sárospatak lehet. Ezen érvek közül a leggyomósabbak: a sárospataki jogakadémia dicső történeti múltja és hazánk jelenlegi szomorú helyzete... E helyen felesleges ezeket bővebben fejtegetnem, mert hiszen, ami az első érvelést illeti, mindenki tudja, hogy a történelmi múlt tekintetében Sárospatakkal csonka Magyarország egy helye sem versenyezhet. A másodikat illetőleg pedig teljesen nyilvánvaló, hogy az ország mostani állapota megköveteli, hogy az egyesített jogakadémia Patakon nyerjen elhelyezést. Országos és egyházi érdek egyaránt kívánja, hogy a pataki jogakadémia minél hamarabb erősítsék, hogy betölthesse nagyszerű hivatását, mely

itt, az új, a „modern“ határtól 10 km.-nyire vár reá. A Sárospatakot Oltalmazó Liga véleményét az ifjúság teljesen mértékben osztja. S ha valakit nem győznek meg a nyílt levél határozott érvei: jöjjön hozzánk, kik a felvidékről elmenekülve ez ősi erős várban találtunk menedéket s lássa meg élő bizonyosságát annak, hogy e főiskolát nekünk az Isten állította ide... Teljesen felfoghatatlan előttünk: Hogyan létezhetnek még ma olyanok, kik más véleményen vannak?!

A beregszászi templom, mely 1918-ban a harangok hadbavonulásakor a katonák vigyázatlansága folytán leégett, novemberben újra megnyitja ajtóit az Isten ígéje után szomjúhózó lelkek előtt. Az óriási renovalási költségeket az egyház tisztán tagjai adakozó szeretetéből fedezi. Hatalmas példája ez a hívek áldozatkészségének s nagyszerű bizonyossága a lelki élet megnyilatkozásának.

A királyhelmecei hangverseny. A királyhelmecei ref. egyház szept. 29-én délután 3—5-ig nagyszabású templomi hangversenyt tartott, melyet este 8 órai kezdettel táncmulatság követett. Dacára a csehek jelenlétének, úgy a hangverseny, mint a mulatság megőrizte magyar jellegét. Rendezője iskolánkból nem régen kikerült Virágh Béla királyhelmecei lelkész volt.

Próbabál. Folyó hó 22-én, azaz szombaton este 6 órai kezdettel zártkörű vizsgabált rendez a tanítóképzései tornateremben a tánciskola okl. tanára Simkovits József. Mint a meghívóbeli programból előre kivehető, kellemes mulatsága lesz a patakiaknak, melyre a tanuló ifjúság ez uton is meghívatik. Jegyek előre vált hatók a főiskolai könyvkereske-

désben. Személyi jegy 30 k. Diákjegy 20 k.

Kaszinó est. A városi kaszinó vezetősége nov. 12-én koncerttel egybekötött táncmulatságot tart, mely a tavalyinál is fényesebbnek ígérkezik. Főrendezője Kollár István a kaszinó elnöke, kinek ebbeli ügyessége mindenki előtt ismeretes.

Felelős szerkesztői üzenetek.

Alkony 1920. D. Ugy halljuk, hogy hajnalodik (eljegyzés) . . . Gratulálunk!

Dalos Dénes: Dalai jók — de nem most. Dalóljon többet, nagyobb papíron, úgy talán hasznát vesszük.

Isten ostor: Nem jól esattan!

Peti: Hol a cikk . . . ?

TARTALOM: *Zsiros József:* Ének a cimlaphoz. — *Balázs János:* Hajnal. — *Urbán József:* A 300 éves kórus. — *Zsiros József:* Okt. 6-án. — *Szy:* Szabó Sándor. — *Vincze Károly:* Okt. hat. — *Zsurky József:* Jövel Uram! — *Zsiros József:* Magyar szokás. — *Tárczy Dániel:* Állsz előttem, — *S. I.:* Hideg vér vagy szemtelenség? — *b. Koncz Dezső:* Harangszentelésre. — *Zsiros József:* Hegyaljai erő, Cserkészinduló. — *Zsurky József:* Egyleti élet. — „Két haldokló gladiátor”. — *Fel.szerk.:* Hírek. — *Szerk.:* Kérelem. —
Felelős-szerkesztői üzenetek.

A kiadóhivatal főnöke: **KADÁR JÓZSEF.**

Felhívás.

A sárospataki ifjúság a nemzetünkre szakadt siralmas idők vészes jeleiből megértvén a reá várakozó feladatot s annak elvégzésére magát kellőképen fel akarván szerelni, elhatározta, hogy az „Ifj. Közlöny“-t mely 36 éven át volt az ifjúság erőmutatója, egy évi kényszerű szünetelés után bármilyen nehézségek árán is megindítja.

Az óriási drágaság miatt, mely különösen a nyomdai termékek előállításánál öltött kibeszélhetetlen mérveket, a n. é. közö séghez fordul szives támogatásért.

Jól tudjuk, hogy mit vár tőlünk most és a jövőben a haza; jól tudjuk, mit vár tőlünk egyházuuk, iskolánk. Tudjuk, hogy mit vár tőlünk az erőnk, haladásunk s életképességünk után állandóan érdeklődő környezetünk, a közlöny régi olvasó közönsége és a traditio.

Kitartó, önzetlen, sőt önmegtagadó *komoly munkát vár tőlünk mindenki*. Mindenekfelől tekintetek néznek ránk, melyekből félreérthetetlenül kiolvasható az intelem: „nunc animis opus est!“ Kiolvasható a kérdés: vajjon az ifjúság tudja-e, hogy az élet-halálharcból, melyben már-már benne vagyunk, az oroszán rész ő reá vár s vajjon készül-e erre igazán, edzi-e izmait? . . .

Igen, értjük az intelmet s e titkos kérdéseket felelet nélkül nem hagyjuk. S hogy a várakozásoknak megfelelőhessünk, arra Isten segítségével, minden erőnkkel készülünk. Egyetlen alkalmat sem mulasztunk el, mely a célhoz közelebb visz.

Ezért bocsátjuk útnak az „Ifj. Közlönyt“, mely annyi ifjúnak nyújtott alkalmat szárnypróbálgatásra, mely annyi ifjúnak adott módot izmai megacélozására. Az olvasó közönség nagylelkü támogatása nélkül sose jelenhetett volna meg a „Közlöny“. A mostani súlyos anyagi helyzetünk azonban — mely miatt tavaly is szóltan vesztegeltünk — szükségessé tette e külön felhívást is, melyben a n. é. közönség szives pártfogását kérjük s e pártfogásból kifolyólag lapunk minél előbbi megrendelését.

Előfizetési ár egész évre 50 korona.

Szerk.

